

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 7. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 11 Februari 1855. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. IX årgången.

Franska militär-sjukhuset i Constantinopel.

Franska krigshospitalet i Konstantinopel

byggdes efter planen och under ledningen af Smith, arkitekt i hennes brittiska majestäts tjänst och ledamot af historiska institutet i Frankrike.

Änskönt byggnaden ej daterar sig synnerligen långt tillbaka, har den dock redan varit begagnad för olika ändamål. Då man började att bygga densamma, ville man inrätta en medicinskola; der-efter var fråga om att begagna den till kasern, och nu senast har sultanen ställt den till franska armeens förfogande.

Detta omfattande nya sjukhus, som bildar en parallelogram, som innehåller en rymlig gård, har med afseende på det helsosamma och pittoreska ett särdeles fördelaktigt läge.

Det ligger på "de dödes" stora fält, på en Bosforen beherrskande höjd, hvarifrån den herrligaste panorama, som kanske

finnes, öppnar sig för blicken. Genom en façad med två våningar, hvilka vid sidorna symmetriskt ökas med ännu en, och i hörne äro pryddes med dubbla pilastrar af korinthiska ordningen, skådar man ut på de dödes stora fält; fönsterna smyckas af kornischer och frononer. Hufvudingången består af en med åtta pelare uppburen portik, öfver hvilken ytterligare skall byggas en kupol.

Den åt Bosforen vettande façaden, uti hvilkens midt befinner sig ett torn, har i fronten tre och flyglarna fyra våningar; denna olika höjd påkallades af terrängens lutning. Föröfrigt är den i det hela komposition äfvensom i prydnadernas detaljer en motbild till den motsatta façaden.

Sjukhuset räknar för närvarande 2,000 sängar; men det kan rymma 4,000 sjuke. Smith har under de tio år, som hans regering tillåtit honom vistas i Konstan-

tinopel för fullbordandet af sitt åliggande, kvarlemnadt minnen, som ännu länge komma att tala om honom. Bland olika byggnader, som han uppförde, är engelska gesandtskapets palats det anmärkningsvärdaste. Hans obestridda och obestridda skicklighet har förvärfvat honom sultanens bevägenhet, hvilken, genom Smiths bemedling blifvit utnämnd till hedersledamot af Institutet i Frankrike, uppdrog åt honom att i hans namn erbjuda det lärda sällskapet 20,000 piaster som vänlig inträdesafgift.

Blanchot, intendent *en chef* för franska arméen i Orienten, på hvars anhållan sultanen inrymde den ofvan beskrifna byggnaden åt fransmännen, har med synnerlig insigt anlaggt alla militära sjukhus i Konstantinopel och eger ett sådant inflytande hos sultanen, att denne, då han bad om en kiosk för att förvandla densamma till sjukhus, inrymde honom ett

af sina palatser. Således tränger Occidentens civilisation in uti den orientaliska maktens seder.

Återblick.

Lösningen af den knut, som år 1853 uppstått i Orienten, har under det sist förflutna året blifvit öfverlemnad åt svärdet. Efter långt tvekande sågo sig England och Frankrike nödgade att antaga en mera än observerande röl i kampen emellan Ryssland och Turkiet. Resultaterna af denna förändrade verldsställning känna våra läsare ur tidningarne; och om än desse icke blifvit så betydande, som man kunnat vänta af dessa två makter, så synes detta mindre kunna tillskrivas deras goda vilja än Tysklands, i synnerhet Österrikes och Preussens dröjsmål att intaga sin ställning i den utvidgade striden.

I början tycktes Preussen stå Westmakterna närmare och Ryssland fjernare än Österrike; åtminstone uttydde man så preussiska regeringens stretande emot planen af en fördragsenlig mellaneuropeisk neutralitet, som utgick från Österrike. Men då England hade antagit en afgörande hållning och på hemkallandet af ryska gesandterna i London och Paris, den 21 Februari, det första krigsmanifestet från kejsaren af Ryssland följde och tillika ryska agitationen i Serbien och Grekland väsendtligen förändrade Österrikes ställning till den då ännu inom mindre dimensioner inskränkta kampen, uppställdes redan i början af Februari en österrikisk observationskorps i Banatet. Vid samma tid (20 till 27 Febr.) föreslogo de begge Vestmakterna kabinetterna i Wien och Berlin, att till Ryssland ställa ett formligt ultimatum om skyndsamt utrymmande af Donau-furstendömena och att traktatmässigt förbinda sig att med dem rådslå om och eventuellt tilltvinga Europa en varaktig fred. Härtill var Österrike genast villigt om Preussen förpligtade sig till det samma. Men det senare vägrada och ville blott förbinda sig till ett moraliskt understöd af Vestmakternas fordringar i Petersburg. Nästan vid samma tid förändrades till en del preussiska ministären och hittillsva-

rande preussiska gesandten i London återkallades, i hvilkens ställe ett utomordentligt sändebud skickades dit, men som icke fann någon gynsam mottagning.

Emellertid afseglade den 11 Mars första afdelningen af brittiska Östersjö-flottan från Spithead, och följande dagen afslöts en krigsallians af begge Vestmakterna med den höga porten i Konstantinopel. Tvenne dagar derefter, den 14 Mars, lät österrikiska regeringen utgå ett cirkulär till sina tyska bundsförvandter, uti hvilket den uttalade den öfvertygelsen, att orientaliska frågan äfven var af intresse för Tyskland, och att hon hyste det hopp, att Preussen och tyska förbundet skulle understödja dess bestånd. Uti ett samtidigt cirkulär förklarade preussiska regeringen, att hon med tillfredsställelse hade underrättat sig om Österrikes mått och steg vid hennes sydöstra gränser, ty hon såg häruti en borgen, att den förestående kampen skulle bevara sin lokala karakter. Emellertid begärde hon d. 18 Mars af kamrarne ett kreditiv på 30 millioner Thaler, hvilket äfven beviljades. Men då en del af ryska arméen den 23 Mars hade öfverskridit Donau på tre punkter, och England den 28 Mars afgifvit sin formliga krigsförklaring mot Ryssland, och Österrike den 29 Mars satt hela tredje arméen på krigsfot, undertecknade Preussen den 9 April ett nytt konferensprotokoll, hvilket i det väsendtliga innehöll alla de förpligtelser, som det den 5 Mars hade afböjt. Detta fördrag (protokoll) var i och för sig af ganska litet värde, alldenstund det i första rummet alls icke handlade om någon omedelbar offensiv-medverkan; men då det kom an på verkställighet drog Preussen sig änyo tillbaka.

Redan följande dagen undertecknade England och Frankrike ett särskilt offensiv och defensivt förbund till krigiskt understöd för Turkiet mot Ryssland, hvarvid de uttryckligen afstodo från någon fördel för sig och höllo tillträdet för andra makter öppet; också förökade begge sina rustningar till lands och vatten.

För att kunna riktigt bedöma de tyska stormakternas förhållande; får man ej glömma, att England och Frankrike redan befunno sig verksamma före kriget, under det att de tvenne tyska stormakterna ännu icke voro i detta läge och

icke heller stodo kriget lika nära. Preussen i synnerhet var det vida aflägsnare än Österrike och sålunda kunde det väl också med rätta afhålla sig från ett verksamt deltagande. Å andra sidan framhölls det moraliska understöd, som man fordrade af Preussen och hvilket slutligen äfven lofvades i Berliner-fördraget af 29 April. Dock snart förspordes nya tecken, hvarigenom det nyssnämnda fördraget uttyddes af de begge tyska stormakterna på olika sätt. I Preussen trodde man sig ännu alltjemt i detta förbund se det möjliga uppslaget till ett mellaneuropeiskt neutralitetsförbund, under det att Österrike bedyrade, att det derigenom väntade sig frihet till en kraftigare verksamhetsutveckling.

Till följd af den nu vunna ställningen afgaf Österrike den 3 Juni en högtidlig uppfordran till Ryssland att öppet förklara sig öfver Vestmakternas fyra garanti-punkter. Preussen sände också den 12 Juni en minister till Ryssland för att understödja Österrikes uppmaning; men ryska kabinetten tycktes blott vilja gifva ett undvikande eller vilkorlig svar, och då Ryssland alls icke i hufvudsaken medgaf något i sina depescher af 29 och 30 Juni, utan tvärtom kom tillbaka till furst Mentschikoffs ultimatum, tycktes Preussen finna detta helt och hållet i sin ordning.

Händelserna gingo emellertid sin gång. Österrike slöt den 14 Juni ett fördrag med porten för att i godo eller med vapenmakt befria Donau-furstendömena från Ryssarne och besätta dessa provinser med Österrikare, och svarade Ryssland den 9 Juli, att det icke kunde inlåta sig på dess föreslagna villkor; och under det att Preussen fortfor att påstå möjligheten af de krigförande makternas förklaring, förenade sig Österrike, genom notvexlingen af 8 Augusti, med England och Frankrike så tillvida, att det ansåg de fyra garanti-punkterna (frihet för Donau och Svarta hafvet, skydd för de christne i Turkiet genom de europeiska stormakterna och revision af ryska fördraget med Turkiet) såsom minimum för de nu uppstalde fredsvilkoren. Ryssland förklarade under 26 Augusti, att det ej kunde göra något afseende på de fyra punkterna, och om än Preussen beklagade detta, så kände det sig dock icke böjdt att ingå i någon för-

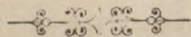
pligtelse att befördra freden på grund af ofvannämnda vilkor. Redan förut hade några enskilda förbundsstater rådslagit i Bamberg, huru de skulle förhålla sig under den hotande konflikten; dock blef denna rådpläging temligen gagnlös, alldenstund händelserna blefvo starkare än de enskiltes vilja.

Österrike förstärkte sin här af alla krafter, förde den till gränsen, upptog sedan Juni ett patriotiskt lån på femhundra millioner gulden, besatte den 20 Augusti Donau-furstendömena, som af Ryssarne, efter den misslyckade belägringen af Sillistria, hade såsom de sjelfva uppgåfvo af strategiska skäl blifvit utrymde, och bröt på detta vis öppet med Ryssland.

De krigiska rörelserna i Orienten och Östersjön hade emellertid icke ännu visat något afgörande resultat. Flottan i Östersjön uppbrände kuststäder, utan att tillfoga fienden någon väsendtlig förlust. Endast eröfringen och förstörandet af Bomarsund visade början, men tillika slutet på de allierades flottas krigiska verksamhet, som väl högt berömdes, men snart nog betraktades med axelryckningar. Kort derefter lemnade de fiendtliga skeppen Östersjön, för att intaga sina vinterquartér. I Svarta hafvet deremot beslöts efter långt betänkande och vidlyftigt diskuterande en expedition till Krim, och först här utvecklade sig en hårdnackad kamp, som ännu fortfar med stor blodspillan, utan att de allierade hittills uträttat något af betydelse. Emellertid fortforo förhandlingarne med de tyske stormakterna och emellan desse enskilt. Preussen beqvämade sig till en bihangsartikel till April-fördraget med Österrike, hvar till äfven förbundsdagen den 9 December förklarade sig beredd. Denna bihangsartikel bestyrker, att Preussen och tyska förbundet skola verksamt understödja Österrike, om det i sin nuvarande ställning skulle angripas af Ryssland, och på grund häraf förklarade det tyska förbundet sig beredt att sätta sin förbundskontingent på krigsfot.

Huru mycket denna uppfattning af bihangsartikeln än från många sidor gaf anledning till tvetydighet, trodde sig dock Österrike derigenom nu mera än förr berättigadt att närma sig Vestmakterna, för att vara försäkradt mot den hotande framtidens alla chanser. Den 2 Decem-

ber afslöt det med England och Frankrike ett fördrag, hufvudsakligen för att medverka till en varaktig fred, om Ryssland icke inom årets slut skulle förmås till underhandlingar, på de angifna grunderna. Det stod Preussen öppet att biträda.

Kejsargravens vaktare i Invaliddömen i Paris.

(Forts. o. sl. fr. N:o 6.)

Santini betänkte sig ej länge. Så litet penningar han än egde, företog han sig dock att vandra till Rom; men vid Comer-sjön blef han åter anhållen, fasttagen och bragt till ett fängelse i Mailand, men efter fem dagar till citadellet i Mantua. Han ansågs för en mycket farlig människa: han hade ju varit hos den fångne på St. Helena, hvilken visst hade gifvit honom i uppdrag att — uppvigla världen. Polisen gaf sig all upptänklig möda för att få honom att bekänna och begagnade slutligen till och med en vacker flicka, som dagligen infann sig i Santinis fängelse, skenbart blott för att städa, men egentligen för att få fången att förälska sig i henne och sedan få honom att prata. Flickan blef timmar, halfva dagar hos honom' och ett lyckades. Santini förälskade sig verkligen i henne, men äfven den älskade förtrodde han intet, så att denna slutligen insåg att allt var förgäfvets och visade sig ej mera.

Ett par timmar efter hennes sista aflägsnande visade sig en embetsman, som underrättade den fångne, att han så tillvida vore fri, att han skulle lössläppas ur citadellet, men att han måste vistas antingen i Österrike eller England; beslöt han sig för Österrike, så skulle man anvisa honom Brünn till vistelseort. Santini valde Österrike, bragtes till Wien, hölls der fången i tre veckor trots sina fortfarande förklaringar, att man kunde skjuta honom, om han vore brottslig eller släppa honom på fri fot, om han icke hade brutit något. Ändtligen ledsagade honom en ombetsman till Brünn. Här skulle han ega frihet att gå hvart han ville inom staden, men fick till och med icke lof att beträda förstaden och måste hos sig tåla en man, som gälde för hans tolk, men som var en spion, som

skulle hafva ögonen på honom. I Brünn fann han öfverallt det vänliga delta-gande och blott en gång en djup smärta. I den kaffé, som han dagligen besökte, undveko honom en gång alla, som eljest hade varit så vänliga emot honom, och sågo på honom med blickar af det djupaste förakt. En officer kastade slutligen en tidning till honom, uti hvilken berättades från London, att en viss Santini, som i Europa agiterade för Napoleon, vore en bedragare, som för sitt dåliga uppförande hade blifvit förvisad från St. Helena och genom sina lögnaktiga skrifter spekulerade på publikens pung.

Santini var på det djupaste förolämpad och protesterade högt, men hvad kunde han väl göra? Han lemnade kafféen och inneslöt sig i sin boning. Fjorton dagar måste han bära denna skymf; då kommo en morgon väl sina tjugu officerare och andra personer till honom, bådo honom om ursäkt och visade honom en tidning, uti hvilken grefve Flahaut förklarade, att det som en tidning hade yttrat om Santini, vore ett skamligt förtal; Santini vore en af de trognaste tjänare, som hade offrat sin existens och framtid för att för världen afslöja de sorgliga hemligheterna på St. Helena o. s. v.

Från denna stund behandlades han oförändradt med den största aktning och tillbragte i Brünn trenne år, som han kallade lyckliga. Ja, till och med kejsar Franz sände honom en gång fem hundra gulden.

År 1821 underrättade man honom slutligen, att hans kejsare var död, men han fri. Hvad var honom nu friheten? Det dröjde länge innan han återvann sin energi; då detta skedde, tillträdde han änyo sina vandringar. Han uppsökte sin kejsares alla anförvandter och begaf sig slutligen till Corsika, för att sluta sina dagar; men polisen lemnade honom ingen ro och han vandrade till Paris, hvarest han lefde af de välmående Bonapartisternas understöd, men alltjemt under förföljelser af polisen.

Juli-revolutionen gjorde först slut på hans lidanden. Han kom som betjent Ludvig Phillips kabinett och förblef der tvenne år, men derefter öfvertog han sin förre befattning — han blef kurir.

Som sådan träffade honom Februari-revolutionen af 1848 och Santini blef ge-

Aftäckandet af Carl XIV Johans staty i Stockholm d. 4 Nov. 1854.

Aftäckandet af Carl XIV Joh

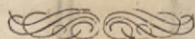

staty i Stockholm d. 4 Nov. 1854.

nast en af de verksammaste och outtröttligaste värfvare, som bearbetade landet till förmån för Ludvig Napoleon.

Under tiden närmade sig kejsar Napoleons praktfulla grafvård i Invalid-dömen sin fulländning och nu skulle en uppsyningsman utses. Den dåvarande presidenten Ludvig Napoleon kunde härtill säkert icke finna någon mera passande än Santini, hvilken han också skänkte hederslegionens kors och anförtrorde tillsynen öfver den kejsares graf, för hvilken han uteslutande hade lefvat.

Hvem som kommer till Paris och besöker kejsargrafven, bör räkna den trogne Santini sin hand!

Tekniska Notiser.

Magnetens användande i näringarne. Uti sednaste tider har man begynt att använda magneten vid flere (engelska) pappersfabriker. På tryckt papper, isynnerhet i gamla böcker, ser man ej sällan rostfläckar, och om man närmare undersöker dem, så finner man i midten af dem ett litet stycke jern, som rostet till följe af papperets fuktighet, och småningom rundt omkring sig utbredt sin oxid. Dessa små jernsmulor, som häröra från de använda maschinerna och dem man ej kan undvika, aflägsnar man nu med magneten från den ännu flytande pappersmassan (heltyget). — Vid flere maschinfabriker har man anskaffat kraftiga magneter, för att åtskilja filspån af jern och messing från hvarandra, och sedermera kunna använda dem hvar för sig till skilda ändamål, hvartill de, blandade med hvarandra, äro fullkomligt oduglige. Vid några fabriker på Kontinenten har man städse magneter till hands, för att utdraga små jern- och stålpartiklar som kommit i arbetarnes ögon. — Nåsliparmasken är en af de mest anmärkningsvärda användningar af magneten. Nåsliparne, som ända från sin tidigaste ungdom inandas en med stålstoft från millioner nålar uppfylld luft, uppnå knappast 20 år, innan deras helsa är i grund förstörd, och man har därför föreslagit att söka förekomma detta, genom att förse hvarje arbetare med en respirator af ståltråd, uppå hvilken magneter verka, så att de genom sin till-

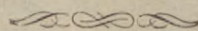
dragningskraft uppfånga det skadliga stålstoftet på dess väg till lungorne. Man skulle nu tro att arbetarne gerna skulle söka att draga fördel af denna uppfinning, men i stället vägrade alla att antaga densamma, oaktadt de kunde öfvertyga sig om dess verksamhet, ty efter hvarje dagsarbete, fann man magneterne betäckte med stålstoft, som eljest skulle hafva blifvit inandadt. Orsaken, hvarföre arbetarne ej ville göra bruk af denna inrättning, var, att deras lön — i anseende till arbetets skadlighet för helsan — för det närvarande är temmeligen hög, och de fruktade att man skulle förminska densamma, då deras arbete blef sundare och ej mera verkade en förkortning af deras lif.

Ny Plastisk (formbar) massa till förfärdigande af galanteriarbeten och prydnader för möbler.

Uti det Schlesiska sällskapet för Fosterländsk Kultur, offentliggjorde Professor Purkinje för någon tid sedan föreskriften till en ny plastisk massa, som för det närvarande ganska allmänt begagnas uti Wien och Berlin till galanteriarbeten och prydnader för möbler. Beståndsdelarne dertill utgöras af slammad krita och limlösning i förhållande af 5 till 1 (torrt lim). Krita och lim har redan länge begagnats för detta ändamål, men det egendomliga uti denna nya massa är tillsatsen af venedisk terpentint, som sker efter det de båda förra beståndsdelarne blifvit bearbetade till en deg; mängden af venedisk terpentint som bör tillsättas utrones lätt genom försök. Genom denna tillsats blifver massan mindre skör. För att vid massans bearbetning med terpentinen hindra händerne från att klibba fast vid densamma, tillsätter man allt emellanåt något litet linolja. Man kan gifva massan hvad färg man önskar genom att tillblanda denna under bearbetningen. Denna massa låter pressa sig i formar, och egnar sig särdeles väl för upphöjde prydnader. Man kan äfven bearbeta den för fri hand, och deraf förfärdiga modeller, hvarvid händerna likväl måste bstrykas med linolja, också måste massan hållas varm under arbetet. Sedan den kallnat och fått torka (hvilket sker inom några timmar) blifver den stenhård och kan åter tjena till form för nya aftryck.

Galvaniskt förkopprade boktryckarstilar.

En Amerikansk (?) uppfinning, som består deruti, att stilar af vanlig stilmetsall, på galvanisk väg, öfverdragas med en hinna af koppar, hvarigenom stilarne erhålla en större varaktighet och skärpa. Denna uppfinning kommer allt mer och mer i bruk vid boktryckerierna uti Förenta Staterna. Ett stort antal Amerikanska tidningar tryckas redan med sådana stilar, hvilka visserligen kosta 30 procent mer än de vanliga, men deremot också hafva en sex gånger större hållbarhet än dessa. Dessa stilar afgifva svärtan ganska lätt, så att deraf förbrukas mindre, än då vanliga stilar begagnas.

Humoristiskt.

En fattig halft förhugrad man tillkallade i en svår sjukdom en doktor. Denne ordinerade ett stort senapsplåster, som lades på den sjukes magra bröst, hvilken skakade på hufvudet och mente, att det var alltför mycket senap till så litet kött.

En qvick man tillfrågades, hvarför han icke gifte sig med ett ungt fruntimmer, för hvilket han visade en afgjord böjelse. "Jag vet verkligen icke", svarade han; "kanske därför att vi för hvarandra hysa alltför stor aktning".

En herre, som olyckligtvis var för- enad med en maka, som alltför mycket lät honom känna tyngden af Hymens band, hörde af sin tjenstpiga, att hon uppsagt sin fru, emedan denna från morgon till qväll icke upphörde att gorma. "Ack, du lyckliga!" sade hnsbonden; "om äfven jag kunde säga upp!"

Anekdot om Casimir den rätt- råddige, konung af Polen. Casimir kallades till thronen 1178 och förde mot Ryssarne flera krig, som dock voro af mindre betydhet. Följande anekdot gifver ett begrepp om hans älsk- värda karakter.

Han spelte en dag med en adelsman och vann af honom alla hans penningar, hvarefter denne, ursinnig öfver sin otur, gaf konungen en duktig örfil. Sedan het- tan svalnat, flydde adelsmannen för rätt- visans straffande hand, men blef upphun- nen, gripen och dömd att mista hufvu- det. Den ädelmodige Casimir hade lik- väl fattat ett annat beslut:

"Jag undrar ej på mannens uppförande", sade han; "då han ej kunde hämnas på lyckan, hämnades han på mig, den af lyckan gynnade".

Derefter upphäufde han dödsdomen, gaf mannen hans förlorade penningar åter, och förklarade, att han, konungen, ensam var den brottslige, emedan han genom sitt exempel gynnade det förderliga spelet, som bragt hundradetals af hans undersåter i olycka.

Logogryf.

Lycka ske bjeltarne Vester'n uppstälde,
såsom en dam, mot den växande flod,
hvilken från Öster utbredde sitt välde,
verlden att dränka i mörker och blod!
Flyge dess blixtrar, likt ljungande blossen,
när jag urladdar den åskfyllda skyn,
flyge och krosse den stolta kolossen,
att han må ramla, — en fröjdefull syn!
Djerf sitter Örnen ännu i sitt näste,
men snart förvimmes en dundrande knall,
när Sebastopols bestormade fäste
blifver mitt *hela*, — då stundar hans fall.
Atta bokstäver i ordet vi hafva,
och utaf dessa, med föga besvär,
läsar'n, som konsten inhämtat att stafva,
stafvar de småord, som nedskrifvas här:
en suppleant, för den late begärlig,
när han sitt ärende sjelf ej vill gå;
hvad en Prokrustes, i grymhet förfärlig,
lade ankommande främlingen på;
hvad blef rätt mången, vid denna tortyren,
hos denne föga gästvänliga värd;
den något mindre modesta paryren,
Disa anlade, i kvinnolist länd;
det, hvaraf mattan, den grönskande, väfves,
som utaf Flora broderas så skönt;
hvad, när af vintern dess lif ej förqväfves,
uppstår ur grafven på vårdagen grönt;
en, som då äfven, till menskornas fögnad,
anlägger ny och förtjusande drägt;
falt, hvarpå Flora, mot ofred omhågnad,
framtrollar blommornas skiftande slägt;
hvad utaf döden uppdrages omsider
för alla stormar på motgångens haf;
det, hvaruppå sina bojar han smider,
i ankarsmedjan den fjättrade slaf;
väg genom staden, der knappt tvenne stora
komma hvarandra förbi, utan harm;
hur var Mimosan, den fina Aurora,
slumrande ännu, vid moderlig barm;
hvad var förhållandet, hvari de stodo,
skjutsbondens krakar till kungens landå;
en, som värdinnan ber hålla till godo
hvad hennes tarfliga bord kan förmå;
det, hvarmed Icarus icke behöfde
påskynda farten för solgudens spann;
hur var det barnet, som sköterskan söfde,
hvilket i lindan hon gråtande fann;
bryggan, den fasta naturen sjelf slagit
mellan två orter från strand och till strand;
hvad var den påfliga Nuntius, som dragit,
uppå befallning, från land och till land;

"svart uppå hvitt", som i menlösa tider,
ägde för bonden stor authorité
hvad, när en bångstyrig brandfux han rider,
man uti ryttarens händer får se;
hvad hon sågs göra med nålen så många,
sömmerskan, för att vidhäfta en spets;
hvad, när man lyckats den stackaren fånga,
blef uti buren den vackra steglits;
hvad blef invånar'n i trångbodda kobjan,
der, liksom "packade siller" man satt;
hvad blef af slafven den fangslände bojar,
fick han i filen, den frälsande, fatt;
hvad gör på hjertat den gnagande sorgen,
som, lik vampyren, der sugat sig fas;
hvad blef quinqueen i grefliga borgen,
så att ljusflod utbreddes i hast;
frukt, hvilken Cicero (— så det förmenas)
odlat och hvaraf sitt tillnamn han tog;
hvad var den dom, som befalle att stenas
Stefanus skulle, som bedjande dog;
ordet, det gamla, med hvilket utmärkes
hvad mera allmänt betecknas med *trakt*;
hvad blir ej afunden blott, när den stärkes,
till en alltmera förtärande makt;
hur är det vinet, det föga omtyckta,
hvilket af kyparen ofta oss gif's;
och, mina vänner! nu måste jag lykta,
ty af den "skallota" håret ej rifs'.

Orkanen den 14 November 1854.

Odessa den 30 November.

En privat skrifvelse, daterad från Simferopol af d. 18 November, skildrar härjningarna af Orkanen den 14 på tauriska halfön på ett sätt, som kan tjena till måttstock för bedömandet af följderna för ryska trupperna. Hufvudsakligen skola ryska arméens företaganden i Taurien blifvit förlamade af det beklagansvärda tillstånd, uti hvilket de enskilda truppkårerna försattes genom brist på förplägning. Vida mindre än fienden voro Rysarne förberedda på kampen med elementerna. De skola hafva saknat det nödvändigaste: näringsmedel och skydd mot ovädret; orkanen förstörde allt på Krim. Den ovanligt milda väderleken under hösten hade förledt dem till sorglöshet, för hvilken de nu, genom förlusten af en mängd människolif, måste plikta. Den ofvannämnde skrifvelsen lyder: "De äldsta personer på Krim kunna ej påminna sig en så underbar skön väderlek någon höst som detta år. För det mesta var det lugnt, torrt och varmt. Men lika litet kan någon erinra sig en dylik storm som den, hvilken rasade den 14 November från morgonen ända till långt in på natten och det öfver hela Krim. Nämnade dag befann jag mig 60 werst från Simferopol, i Krims steppeland, och beredde mig att vända tillbaka till staden,

som jag hade lemnat den 12:te. Vid dagens inbrott den 14:de blef det efter ett obetydligt regn varmt och stillt; blott i sydvest visade sig på långt afstånd en stor massa svarta moln. Knappt något spår till vind förrän emot klockan 8, då en vindstöt förmärktes från öster, hvilken plötsligen sprang öfver till sydvest, jagande fram skyarne, som urladdade sig i bländande blixtrålar med åskknallar, och med stormvinden instälde sig en sådan regnskur, att inom ett ögonlick hade på den jemna steppen flödande strömmar bildat sig. Regnskuren höll i ungefär 10 minuter, hvarefter himmelen blef klar och den brännande solen stack fram; icke den efter ett starkt regn välgörande, värmande, allt upplifvande solen, — utan denna gången såsom en hotande fackla. Vinden lade sig plötsligen på några minuter, som om den ville samla nya krafter till förfärliga, härjande stormar. På steppen började orkanen klockan 10 f. m. och varade till kl. 6 e. m., förödande och nedkastande allt, som låg inom området af dess luftström. Till och med de starkaste stengärderna måste vika för dess magt. Mitt försök att hinna staden var förgäfvat. Om natten emellan den 14 och 15 efter kl. 6 om aftonen, hörde man då och då ett dåft mullrande liksom en aflägsen åska: det var vindens sista ansträngningar, som med våldsamt magt hade rasat hela dagen och ej plötsligen kunde lägga sig. Följande dagen företedde den sträcka af 60 werst, som jag genomreste, en sorglig bild af förödelse. Krossade hö- och halmlador, afrifna tak från de tartariska byarnes hus, kringstörtade hus, lador och uthus, på marken uppreckta högar med säd, som ännu icke blifvit inkörd, hela höstackar uppreckte och utspridda i steppen, slutligen gräset till den grad nedtryckt mot marken (i riktning mot sydvest), som om en störtflod hade strömmat öfver hela steppen. Ungefär 40 werst från Simferopol fann jag snö, som blef djupare, ju närmare jag kom staden. Staden var förfärligt medfaren. Ett hus med tak och i synnerhet utan någon skada på taket var en sällsynthet, hvarifrån de med jernplåt betäckte icke vore undantagne. Under det att orkanen rasade, kunde man hvarken gå eller åka på gatorna, och man lopp fara ihjelsläs af nedstörtande hus och skorstenar, hvilka senare helt och hållet hade blåst ned.

...som jag hade följt den 13:de 7:de de-
 gens inbrott den 14:de på det kalla st-
 chetligt regn, varmt och stillt, blott i
 västret visade sig på långt stånd en
 mörk, kluvnad näg-
 emot klockan 8, till
 från detta, hvilken
 till svårast, ja-
 in utbådade sig
 med åskvallar,
 stalle sig en så-
 ögnad hade
 ande strömmar
 till i ungefär 10
 en del klar och
 ck fram; i öst-
 stignande, vär-
 solen, — utan
 utbådade tjäkla.
 på några mi-
 utstäl-
 klockan 10 f.
 förbådade
 inom om-
 och med
 te visa för
 stans staden
 mellen den
 staden, hörd
 ande liksom
 andens sista
 andens mäst
 påstign
 ligen före-
 som jag
 l förbåda-
 r, staden för
 has kran
 på de
 som jag
 kar up-
 tilliga
 got märka
 om en stört-
 helt stoppa
 underpol man
 i närheten
 var förtullig
 och i st-
 på låst var en
 de med järn-
 det jagat fort och varit, men till
 att orkanen rasade, kunde man hvarken
 let kan någon stupa sig en dylik storm
 det från morgonen hade till låst in på
 skottet, vilka scure höll och hållt

Orkanen å Svartha hafvet den 14 November 1854.

...den 14:de på det kalla st-
 chetligt regn, varmt och stillt, blott i
 västret visade sig på långt stånd en
 mörk, kluvnad näg-
 emot klockan 8, till
 från detta, hvilken
 till svårast, ja-
 in utbådade sig
 med åskvallar,
 stalle sig en så-
 ögnad hade
 ande strömmar
 till i ungefär 10
 en del klar och
 ck fram; i öst-
 stignande, vär-
 solen, — utan
 utbådade tjäkla.
 på några mi-
 utstäl-
 klockan 10 f.
 förbådade
 inom om-
 och med
 te visa för
 stans staden
 mellen den
 staden, hörd
 ande liksom
 andens sista
 andens mäst
 påstign
 ligen före-
 som jag
 l förbåda-
 r, staden för
 has kran
 på de
 som jag
 kar up-
 tilliga
 got märka
 om en stört-
 helt stoppa
 underpol man
 i närheten
 var förtullig
 och i st-
 på låst var en
 de med järn-
 det jagat fort och varit, men till
 att orkanen rasade, kunde man hvarken
 let kan någon stupa sig en dylik storm
 det från morgonen hade till låst in på
 skottet, vilka scure höll och hållt

Härmed Musik-Bihaget: "Assemblée-Vals", pag. 5—8, som särskilt säljas à 16 sk. bko.

Härmed följer Bihaget: "Skyddslingen", pag. 49—56.

Nästa N:o utgifves den 18 Februari.

C. PETERSENS OFFICIN 1855.

